

**NIE JESTEŚ SAM...
UBÓSTWO,
SIEROCTWO,
EUROSIEROCTWO**

**„Starajmy się tak postępować i tak żyć, by
nikomu w naszej Ojczyźnie nie brakło dachu
nad głową i chleba na stole, by nikt nie czuł się
samotny, pozostawiony bez opieki...”**

JAN PAWEŁ II

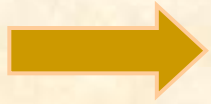
Definicja UBÓSTWA

- Stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej. (**W. Toczyński, Natura i kwestia ubóstwa**)
- Stan różnego rodzaju braków, i to takiego rodzaju braków i o takich rozmiarach, że konkretny człowiek permanentnie nie zaspokaja swoich podstawowych potrzeb, czuje się poniżony w swej ludzkiej godności, rozwój jego osobowości przeżywa kryzys, którego własnymi siłami nie może przezwyciężyć- konieczna jest mu w tym pomoc. (**definicja Kościoła Katolickiego**)
- Ubóstwem będziemy określali sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów, jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb.

COPYRIGHT EQUIMARK FCB

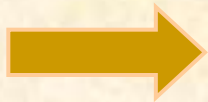
UBÓSTWO :

ABSOLUTNE WĘŻSZE oznacza stan niezaspokojenia minimalnych biologicznych potrzeb organizmu ludzkiego (a więc niemal takich samych w każdym miejscu i czasie).

ABSOLUTNE SZERSZE określa się jako stan niezaspokojenia potrzeb uznanych w danym społeczeństwie i w danym czasie za minimalne.

W UJĘCIU WZGLĘDNYM opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb jednostek (osób, rodzin, gospodarstw domowych) do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa.

➤ **MINIMUM EGZYSTENCJI** (minimum biologiczne) – stanowi dolne kryterium ubóstwa. Wyznacza granicę, poniżej której istnieje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychicznego i fizycznego człowieka. Szacowane jest na podstawie stałego koszyka, w którym znajdują się jedynie wydatki na zaspokojenia bezwzględnie koniecznych potrzeb do życia. Pozostałe, związane z transportem, łącznością czy kulturą nie istnieją.

MINIMUM SOCJALNE wyznacza strefę niedostatku. Obejmuje koszyk potrzeb społecznie niezbędnych, pozwalających na godziwy poziom życia. Oprócz wydatków na żywność i mieszkanie, minimum to uwzględnia również zaspokojenie innych potrzeb : edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych.

Walka z Ubóstwem

SAMOPOMOC-

zwalczanie biedy o własnych siłach. Nie oznacza to jednak, że jednostka pozostaje osamotniona w swojej walce. Walka ta staje się połączeniem wielu indywidualnych wysiłków: rodzinnego, sąsiedzkiego itp. Łączy w sobie solidarność, kulturę i wrażliwość społeczeństw lokalnych we współpracy z organizacjami formalnymi i nieformalnymi. Ta właśnie droga daje największą nadzieję społeczną w przezwyciężaniu ubóstwa.

PRACA ŚRODOWISKOWA-

Głównym zadaniem pracownika socjalnego jest przeniesienie zainteresowania z indywidualnego klienta na środowisko, w którym on żyje. To środowisko jest bowiem najczęściej źródłem problemów, ale też i ono stwarza największe szanse rozwinięcia samopomocy. Pracownik socjalny powinien dobrze radzić sobie z interwencjami na poziomie społeczności lokalnej, grupy, zakładu pracy i rodziny. Powinien szybko rozpoznawać źródło ubóstwa i dążyć do fizycznego i psychicznego łagodzenia jego przesłanek u podopiecznego.

Kierunki działań w walce z ubóstwem

1. Kształcenie zawodowe i oświata-
bezrobocie, które jest silnym czynnikiem
powodującym ubożenie może być w
istotny sposób zmniejszane przez
wzmoczone kształcenie i wychowanie.
Kształcenie zawodowe i nauka
odgrywają fundamentalną rolę w
socjalizacji zawodowej i społecznej.

2. Stworzenie warunków korzystnej komunikacji społecznej i informacji z udziałem ludzi ubogich- nie mogą oni żyć na marginesie i w ukryciu. Prawo do informacji i komunikacji służy ujawnianiu problemów ludzi ubogich. Uczula społeczeństwo na te zagadnienia, pozwala na identyfikację ubóstwa jako problem wspólnoty. Ten aspekt walki z ubóstwem polega na współpracy w społeczeństwie lokalnym na rzecz ubogich.

3. Gwarantowane dochody
najniższe- pomagają one w zawodowym i społecznym powrocie ubogich do społeczeństwa. Ważne jest, aby żyjący w ubóstwie nie odczuwali tego jak „zorganizowanej dobroczynności”. Ma to być pomoc państwa w samodzielnej organizacji życia.

RODZAJE SIEROCTWA (A. Tynelski)

- **Społeczne**- jest efektem dezorganizacji rodziny, jej nieprawidłowego funkcjonowania, związanego z zaniedbywaniem lub nieuświadamianiem sobie przez rodziców potrzeb opiekuńczych dziecka.
- **Społeczne emocjonalne**- wynika z odrzucenia dziecka- mieszka ono wspólnie z rodzicami, którzy mogą zaspokoić jego potrzeby materialne, ale nie zaspokajają potrzeb emocjonalnych; odrzuceniu dziecka przez rodziców może towarzyszyć znęcanie się psychiczne
- **Społeczne prawne**- następuje na skutek orzeczenia sądu ograniczającego lub pozbawiającego rodziców władzy rodzicielskiej w sytuacji niezaspokojenia potrzeb dziecka lub jego demoralizacji
- **Społeczne losowe**- jest wynikiem przejściowej sytuacji, której przyczyną może być choroba, pobyt rodziców w szpitalu.

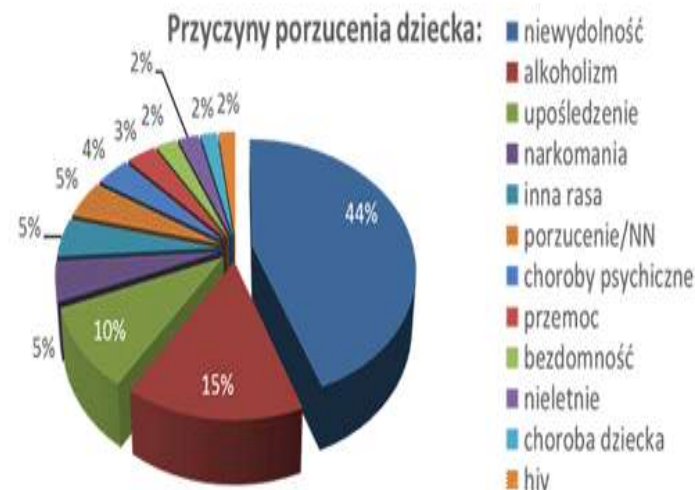
SIEROCTWO SPOŁECZNE

S. Badora określiła je jako szczególny psychologiczny i społeczny stan, w jakim znalazło się dziecko, który charakteryzuje się pozbawieniem go opieki rodziców i przejęciem je przez inne osoby lub instytucje, przy czym kontakt z rodzicami jest niedostateczny lub nie ma go wcale. Pojęcie sieroctwa wiąże się tutaj ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans na wychowywanie we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. A zatem sierota społeczny to dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej, choć oboje jego rodzice żyją.

Nasze dzieci... Skąd pochodzą?

Najczęstszym powodem umieszczenia dziecka w IPO jest niewydolność wychowawcza (w 90 % jest to pokoleniowa niewydolność w szeroko rozumianym funkcjonowaniu społecznym), potem alkoholizm i wreszcie upośledzenie umysłowe.

- ➔ 25 tysięcy dzieci przebywa w placówkach opiekuńczo – wychowawczych
- ➔ 65.5 tysięcy dzieci przebywa w rodzinach zastępczych
- ➔ 2% dzieci znajdujących się w opiece zastępczej to sieroty zupełne.
- ➔ badania fundacji Prawo Europejskie mówią o 110 tysiącach osieroconych dzieci. Badania obejmują jedynie te z nich, które są dotknięte biedą, znajdują się w rejestrach pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, psychologów.

STOPNIE SIEROCTWA SPOŁECZNEGO

- ➔ **NAJWYŻSZY** – gdy kontakt między rodzicami a dzieckiem nie istnieje
- ➔ **ŚREDNI**- gdy kontakt między rodzicami a dzieckiem nie został całkowicie zerwany, jest on jednak rzadki i niesystematyczny, stąd niewystarczający; dziecko żyje w ciągłej niepewności, czy jeszcze kiedyś zobaczy rodziców.
- ➔ **NAJNIŻSZY**- gdy rodzice nie porzyskają na sporadycznych odwiedzinach dziecka, kontaktują się dość często, interesują się zdrowiem dziecka, postępiami w nauce, choć na co dzień nie ingerują w jego życie.

Wybitny polski pedagog, lekarz, publicysta, oficer Wojska Polskiego, a przede wszystkim propagator idei, iż dziecko jest autonomiczną osobą, posiadającą własne prawa, potrzeby i zainteresowania

- **Sieroctwo społeczne wtórne** dziecko osierocone w sposób naturalny znajdzie rodziców zastępczych, zaakceptuje ich i mimo łączących je więzi uczuciowych, zostanie od nich zabrane lub porzucone
- **Sieroctwo społeczne jawne** występuje wówczas, gdy na skutek patologii rodziny dziecko zostaje od niej odseparowane.
- **Sieroctwo społeczne ukryte** charakteryzuje się tym, iż na zewnątrz nie widać tego, że dziecko znajduje się w rodzinie, która je odrzuca

Eurosieroctwo

Fakt nieposiadania przez kogoś (niepełnoletniego) obojga rodziców lub jednego rodzica, którzy opuścili kraj za pracą. To zjawisko zalicza się jako jedno z poddziedzin „sieroctwa społecznego”.

Eurosierota

Dziecko, które wychowuje się bez co najmniej jednego rodzica, który wyjechał za granicę w celach zarobkowych

Według psychologów.(...) dzieci pozbawione stałego kontaktu nawet z jednym z rodziców, czują się jak sieroty”

Przykłady opublikowane przez „Gazetę Wyborczą”:

Przykład 1

„(...) Matka zostawiła kilkuletnią Paulinkę z dziadkami w Nowym Sączu. Ale pisała listy. Przysyłała też prezenty, dziewczynka miała się czym pochwalić na podwórku i w szkole. Po latach listy i paczki przychodziły coraz rzadziej”.

Przykład 2

„Jurek złamał w szkole rękę. Trzeba ją było składać operacyjnie. Nie miał kto podpisać zgody, bo jedyny opiekun prawny dziecka był za granicą. Jakoś udało się obejść przepisy”. „Kolejny koszmar: kto może odebrać nieletniego ze szpitala? Dziesiątki rozmów telefonicznych z Holandią, faksy. Jurkowi groziło umieszczenie w domu dziecka. Wreszcie ojciec postanowił sprowadzić syna do Holandii. Chłopiec nie może się doczekać. Zaraz po skończeniu nauki wyjeżdża z Polski”.

Przykład 3

„Strzyżów. Ojciec czwórki dzieci wyjechał „za chlebem”. Początkowo przysyłał zarobione pieniądze, więc sytuacja rodziny na krótko się poprawiła. Później kontakt się urwał. Dzieci zaczynają kraść – części do rowerów, czekolady w sklepach. Sprawa drobnych kradzieży trafiła do sądu”.

Akty prawne chroniące dobro dziecka

- **KONWENCJA PRAW DZIECKA** (ratyfikowana przez Polskę 7 czerwca 1991) akcentuje podmiotowość i osobowość dziecka. Z przepisów Konwencji wynika zasada nadrzędności kryterium dobra dziecka. Konwencja zobowiązuje do zapewnienia dzieciom takiego standardu opieki, jakiego wymaga osoba dziecka i jej potrzeby.
- **KONSTYTUCJA RP**- zawiera m.in. Regulacje dotyczące funkcjonowania rodziny: gwarantuje rodzicom prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego oraz religijnego, chroni prawa dzieci, stanowiąc, iż należy chronić dziecko przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją, z kolei dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.
- **KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY** określił zasady wszechstronnej ochrony rodziny. Dziecko ma znaleźć w rodzinie korzystne warunki do rozwoju osobowości i najlepsze środowisko dla zaspokojenia swoich potrzeb uczuciowych. W kodeksie zawarte są podstawowe zasady i formy pomocy dzieciom opuszczonym, zaniedbanym i osieroconym (opieka, adopcja), a także uregulowania dotyczące ograniczenia, pozbawienia i zawieszenia władzy rodzicielskiej.

Rola Kościoła w działalności na rzecz ubogich

➤ Kształtowanie otwartej postawy wobec ubogich

Kościół katolicki naucza o równej wartości każdej osoby ludzkiej, o jej podmiotowości i godności, a także o tym, że należy służyć innym.

➤ Współpraca z państwem i instytucjami niekościelnymi

Nowoczesne, demokratyczne państwo wspiera obywateli słabych ekonomicznie, społecznie i zdrowotnie. Przykładem takiej współpracy jest od roku 1994 współpraca z **Caritas**- największa organizacja Kościoła Katolickiego prowadząca szeroka działalność wspomagającą ubogich, koncentrująca się na wypełnianiu następujących zadań:

- obrona życia, troska o dzieci i młodzież, o głodnych i bezdomnych, o chorych i niepełnosprawnych, pomoc poszkodowanym na skutek wojen
ŚRODKI finansowe Kościół zdobywa ze składek wiernych oraz od sponsorów krajowych i zagranicznych.

Zadania PCPR zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z 12 marca 2004:

- Opracowywanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa
- Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców
- Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych i w rodzinach zastępczych
- Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie się oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki
- Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób
- Organizowanie i zapewnienie odpowiedniego standardu usług w domach pomocy społecznej
- Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku

- **O pomoc finansową mogą starać się osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o pomocy społecznej:**
 - trudna sytuacja życiowa
 - trudna sytuacja finansowa(przy czym oba warunki muszą być spełnione jednocześnie)
- **Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, przysługuje osobom i rodzinom z powodu przyczyn, do których należą:**
 - ubóstwo
 - sieroctwo
 - bezdomność
 - bezrobocie
 - niepełnosprawność
 - długotrwała lub ciężka choroba
 - przemoc w rodzinie
 - potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność
 - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
 - brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze
 - trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy
 - trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
 - alkoholizm lub narkomania
 - zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
 - klęska żywiołowa lub ekologiczna

FORMY POMOCY MOPR

➔ **Miesięczny dochód osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc nie może być wyższy od kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej /tzw. kryterium dochodowe ustalone zgodnie z art.8 ust. 1 /. Obecnie obowiązujące od 1 maja 2004r. kwoty wynoszą odpowiednio:**

- **osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza kwoty 477 zł**
- **osoba w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 351 zł**
- **rodzina, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie**

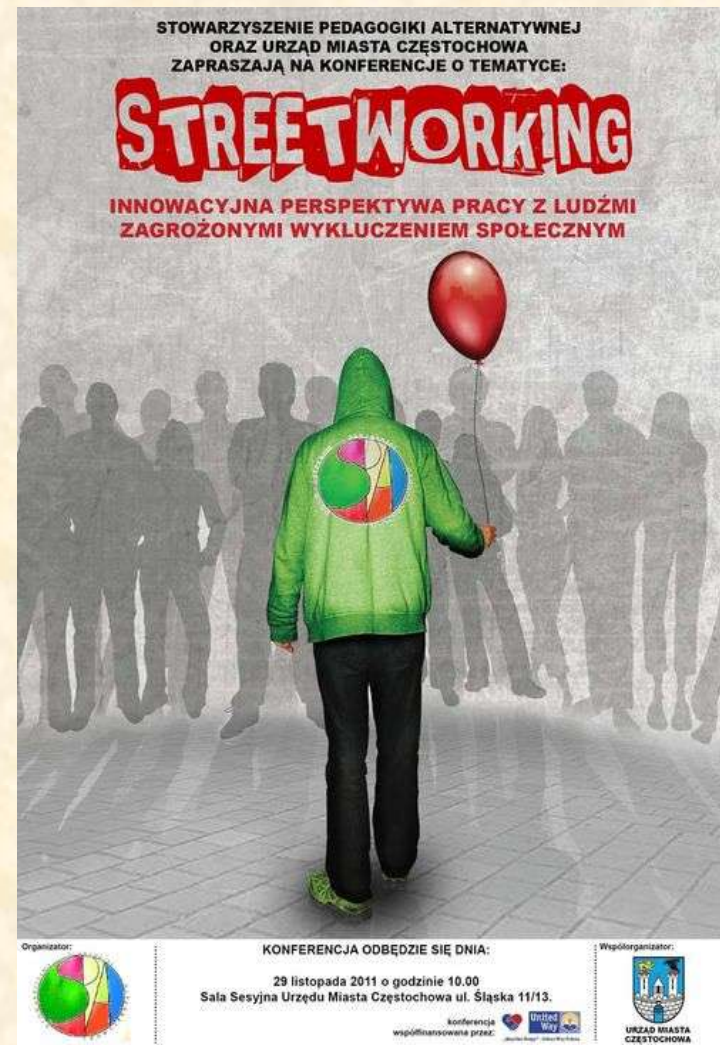
ASYSTENT RODZINY-

udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, aktywizuje członków rodziny, mobilizuje ich do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, służy pomocą w poszukiwaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

Zasada pomocniczości (subsydiarności)

Podstawowa zasada, jaka obowiązuje przy mobilizowaniu środowiska lokalnego. Mówi ona, iż w życie małych struktur społecznych (rodzina, środowisko lokalne) mogą ingerować struktury większe (instytucje, państwa) wtedy i tylko wtedy, gdy te pierwsze wykorzystały już wszelkie swoje możliwości rozwiązania trapiącego je problemu, nie osiągając zadowalającej poprawy. Tak więc do udzielenia pomocy jednostce w pierwszej kolejności zobowiązana jest rodzina i ona sama.

Pedagog szkolny

Organizuje w szkołach i placówkach pomoc psychologiczną i pedagogiczną dla dzieci i młodzieży, której celem jest wspomaganie rozwoju psychicznego i efektywności uczenia się poprzez pomoc wychowankom i współdziałanie z nauczycielami, rodzicami, organami szkoły oraz instytucjami pozaszkolnymi zwracającymi uwagę na przestrzeganie konwencji o prawach dziecka.

Pięć głównych zadań pedagoga szkolnego:

1. współudział w organizowaniu procesów dydaktycznych
2. praca opiekuńczo-wychowawcza
3. współdziałanie z dyrekcją szkoły w zakresie kształtowania kultury pedagogicznej rodziców
4. organizowanie i koordynowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w środowisku
5. działalność naukowa

WOLONTARIAT : POMAGAM BO

LUBIĘ ("wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych.")

Bądź obecny

Są takie chwile, kiedyś czyjaś pomocna dłoń jest niezbędna, czyjaś obecność jest ratunkiem, wybawieniem, otuchą, pocieszeniem.

Jak dobrze, że jest ktoś, do kogo możesz zwrócić się o pomoc.

Jak dobrze, że ty jesteś, by komuś przyjść z pomocą, po prostu przy nim być, gdy tego potrzebuje. Jak dobrze, że jesteś...

Małgorzata Stolarska

ARTYKUŁ 572 KPC

§ 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.

§ 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.